

Louis Burjes
29478 Vinewood Dr.
Wickliffe, Ohio 44092

AMERICAN IN SPIRIT
A IN LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco,
Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg, Denver,
Indianapolis, Florida, Ely, Pueblo, Rock Springs, all Ohio

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING.

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

APRIL 30, 1980

Prevažanje kubanskih beguncev v Florido naletuje na težave

KEY WEST, Fla. — Vihar, ki je divjal na Karibskem morju, je potopil najmanj 26 majhnih čolnov, ki so sodelovali v prevažanju beguncev s Kube v zvezno državo Florido. Pripadniki ameriške obalne straže so našli razbitine teh čolnov in dva trupla.

Obalna straža je rešila več ljudi na čolnih, ki jih je poškodoval vihar. Nek mornar je rekel, da je bil vihar najhujši v zadnjih letih.

Kljub slabemu vremenu čaka še večje število čolnov v Key Westu in v drugih pristaniščih, da odplove proti Kubi. Kubanski radio pa poroča, da čaka v pristanišču Mariel, blizu Havane, 1.552 čolnov, ki so prišli iz ZDA na Kubo, da bi pobrali begunce.

Kuba jim ne bo dovolila odhoda na odprto morje, dokler ne bo vreme ugodnejše, pravi radio.

Ameriški vselitveni urad je že ugotovil, da pošila Castro v ZDA tudi zločince in podobne nezaželjene osebe. Kubanski radio je potrdil, da je to res. "Zmerom so hotele ZDA pobrati naše najboljše ljudi," je rekel nek napovedovalec kubanskega radia, "sedaj pa lahko poberejo tudi naše ničvredneže!"

Carterjeva admistracija nasprotuje prevažanju beguncev in je že zaplenila nekaj čolnov ter zahtevala, da plačajo lastniki veliko globo.

Nekateri lastniki so se ustrašili tega početja in izjavili, da ne bodo več sodelovali. Drugi pa trdijo, da so pripravljene tvegati, ker je dobiček tako visok.

Ameriški zavezniki v zahodni Evropi se zopet posvetujejo med seboj

LUXEMBOURG. — Voditelji zahodno-evropskih držav se sestajajo v tej državi in se posvetujejo med seboj o posledicah odstopa ameriškega tajnika za zunanje zadeve Cyrusa R. Vancea. Vance je bil zelo priljubljen med zahodno-evropskimi voditelji zaradi svoje očitne sposobnosti na področju zunanje politike.

Voditelji teh držav so tudi cenili dejstvo, da je Vance nasprotoval uporabi vojaške sile v zvezi s krizo v Iranu in drugod po svetu in so zaskrbljeni predvsem zato, ker ni bil Jimmy Carter med svojimi sedanji svetovalci nobenega, ki bi zagovarjal zmernejšo strujo.

Svetovalec za nacionalno varnost v Carterjevi administraciji Zbigniew Brzezinski je znan kot pristaš vojaške sile in trde roke napram Iranu in Sovjetski zvezi. Večini voditeljev zahodno-evropskih držav smatra tako stališče kot nevarno.

Poudarjajo, da morajo podpreti predsednika Carterja in vzdrževati najtesnejše osebne in diplomatske stike z njim zato, ker mora Carter slišati vsaj nekaj glasov, ki so zmernejši, kakor je glas takih, kot je Brzezinski.

Novi grobovi

Joseph Klun
Na svojem domu je umrl 75 let stari Joseph Klun, rojen v Otavicih pri Ribnici na Dolenjskem, od koder je prišel v ZDA po drugi svetovni vojni. Bil je član društva Kristus Kralj št. 226 KSKJ. Pogreb ima v oskrbi Železov pokopni zavod na E. 152 cesti. Podrobnosti pogreba ob tem poročanju še niso znane.

Ursila Church
Pretekli ponedeljek zvečer je na posledicah srčne kapi umrla v Genevi Memorial bolnišnici 80 let stara Ursila Church iz Geneve, rojena Teras 10. septembra 1899 v Sloveniji, vdova po leta 1957 umrlem možu Johnu, mati Mrs. Rosemary Johnson (Chardon, O.), 8-krat stara mati, 1-krat prastara mati, sestra Antonyja (Cleveland, O.), Mrs. Frank (Angela) Bonacci (Chardon, O.), Mrs. Anne Valentino, Mary in Rose Teras (vsi v Clevelandu) ter Mrs. Jennie Grether (Ariz.). Pokojna je bila faranka cerkve Assumption v Genevi in članica Oltarnega društva pri tej fari. Pogreb bo iz pogrebnega zavoda Belding Webster na 175 S. Broadway v Genevi jutri, v četrtek, v cerkvi Assumption ob 11. dopoldne, nato na pokopališče Mt. Pleasant v Genevi. Na mrtvaškem odru bo danes popoldne od 2. do 4. in zvečer od 7. do 9. Danes zvečer ob 7. uri bodo molile v pogrebem zavodu članice Oltarnega društva fare Assumption.

Ann Marie Young
Pretekli torek je umrla Ann Marie Young, rojena Smole, vdova po pok. možu Stanleyju, mati Joan Basar in Dolores Nicol, 5-krat stara mati, sestra Margaret, Vide Gundik, Bernice Pitschmann, Franka, Edwarda (pok.) in Josepha. Pogreb bo iz pogrebnega zavoda Brickman na 21900 Euclid Ave. jutri, v četrtek, ob 11. dopoldne. Na mrtvaškem odru bo danes zvečer od 7. do 9.

Vrhovno sodišče ZDA zopet potrdilo obvezno prevažanje šolarjev

WASHINGTON, D.C. — Ameriško vrhovno sodišče je zopet potrdilo veljavnost obveznega prevažanja šolarjev. Sodišče je obravnavalo pritožbo šolskih odborov v mestu Wilmington, Delaware, in predmetju tega mesta.

Važna točka v tej prošnji je bila, ako smejo odrediti sodniki zveznega sodišča prevažanje šolarjev iz mesta v predmestje. Vrhovno sodišče je že odredilo, da je prevažanje šolarjev iz enega dela mesta v drugi del zakonito.

V najnovejši odredbi so sodniki Vrhovnega sodišča glasovali s 5 proti 3, da smejo okrajna zvezna sodišča odrediti prevažanja šolarjev iz nekega mesta v predmestje in obratno.

Atentatorji pobijajo nasprotnike libijskega samodržca Kadhafija!

LONDON, Vel. Brit. — Dva atentatorja sta ustrelila in ubila nekega Mahmouda Nafa, ko je le-ta bil v svoji pisarni v tem mestu. Nafa je bil znan nasprotnik libijskega samodržca Moamarja Kadhafija.

Policija je aretirala enega osumljenca na kraju dejanja, drugega so pa prijeli, ko je tekkel po neki cesti. Mnenje policije je, da sta oba morila libijska državljana in da sta bila poslana v Veliko Britanijo, da bi ubila Nafa.

Nafa je že drugi libijski oporečnik, ki so ga ubili atentatorji v Londonu. Druge žrtve te kampanje, ki jo je organiziral Kadhafi, so padle v Italiji in na otoku Malta.

Opazovalci libijskih političnih razmer menijo, da je okrog 100.000 beguncev iz Libije, ki živijo v zahodni Evropi ali na Srednjem vzhodu. Ti oporečniki postajajo glasnejši v svojih očitkih napram Kadhafiju, kar mu gre na živce, dodajajo opazovalci.

Zadnje vesti

— Teheran, Iran. — Vodilni član revolucionarnega sveta ajatola Behešti je izjavil, da bo odločil o vrnitvi trupel Amerikancev, ki so umrli v neuspelem posegu v Iranu, le ajatola Homeini. Predsednik Bani-Sadr je rekel pred dnevi, da bodo vrnili trupla brez kakih pogojev ali zahtev. Zopet nasprotujoče si izjave.

— Los Angeles, Kal. — Umrli je znani filmski režiser Alfred Hitchcock, v starosti 80 let.

— Los Angeles, Kal. — Televizijski napovedovalec CBS Walter Cronkite je izjavil, da ne bi sprejel ponudbe od neodvisnega predsedniškega kandidata Johna Andersona, naj kandidira z njim kot Andersonov podpredsedniški kandidat. Neka ameriška revija je objavila poročilo, da bi Cronkite res kandidiral.

— Vancouver, Wash. — Vulkanologi, ki opazujejo vulkan Mt. St. Helens, trdijo, da je v nevarnosti izbruh lave v naslednjih dneh. Opazili so večje premike zemlje na eni strani vulkana.

— Kuwait. — Neznani atentatorji so streljali na povorko avtomobilov v tej državi, v kateri se je peljal iranski zunanji minister Sadeg Gotbzadeh. Menijo, da so prišli atentatorji iz Iraka.

— Washington, D.C. — Ameriški Pentagon je potrdil vesti, da so lovski letala ameriške mornarice v Perzijskem zalivu prestregla letalo iranskih letalskih sil in ga usmerila nazaj proti Iranu.

— Amsterdam, Niz. — Danes postane knjeginja Beatrix kraljica Nizozemske. Njena mati, kraljica Julijana, se je upokojila.

**Pokažite Ameriško Domo-
vino prijateljem. Pošljamo
jo brezplačno na ogled!**

SEN. EDMUND S. MUSKIE NOVI TAJNIK ZA ZUNANJE ZADEVE; NEREDI V IRANU

Jimmy Carter

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Jimmy Carter je zopet presenetil uradni Washington, tokrat z imenovanjem demokratskega senatorja Edmunda S. Muskieja kot novega tajnika za zunanje zadeve. Muskie, ki je star 65 let, je eden najvplivnejših senatorjev in obenem eden najbolj priljubljenih.

Muskie zastopa zvezno državo Maine v senatu in je bil izvoljen prvič leta 1958. Pred tem je bil guverner države Maine 4 leta. V senatu se je Muskie zanimal predvsem za domačo politiko in torej ni veliko izkušenj na področju zunanje politike.

V letu 1968 je bil Muskie, ki je sicer poljskega rodu, demokratski podpredsedniški kandidat. V tem letu je bil predsedniški kandidat Hubert H. Humphrey, ki ga je za las premagal Richard M. Nixon. Nekaj časa v letu 1972 je bil Muskie predsedniški kandidat, a njegov poskus se je izjalovil.

Senatorji obeh strank soglašajo, da ne bo imel Muskie nobenih posebnih težav, ko ga bodo zasliševali člani senata, preden ga sprejmejo kot novega tajnika za zunanje zadeve. Nekateri menijo, da se je Carter odločil za Muskieja prav zaradi tega. Ako bi imenoval Carter koga drugega, manj znanega politika ali strokovnjaka, bi bilo zasliševanje v senatu osredotočeno na celotno Carterjevo zunanjo politiko, kar predsednik očitno ni hotel.

Na sinočnji tiskovni konferenci v Beli hiši, ki jo je prenašala ameriška televizija, je rekel Carter, da je razumel in odobril vzrok, zakaj je Cyrus Vance podal ostavko. Vance je nasprotoval namreč uporabi sile v Iranu in tudi v drugih delih sveta.

Predsednik je tudi obsodil obnašanje nekaterih iranskih voditeljev, ki so sodelovali pri gnusnem razkazovanju trupel ameriških vojakov, ki so umrli v neuspelem posegu pretekli teden.

Carter je poudaril, da bo nadaljeval s prizadevanji za vrnitev vseh talcev.

Napetost v Iranu je na višku. Iranska vojska je v izrednem stanju in je že povzročila nekaj neljubih pripletajev. Ker trdijo razni iranski voditelji, da je še nekaj ameriških vojakov v Iranu in da pripravljajo ZDA nove napade, streljajo iranski vojaki in vojaška letala na ljudi, ki se jim zdijo sumljivi.

Neko iransko vojaško letalo je streljalo na oboroženo skupino ljudi in jih 40 ubilo. Kasneje so izvedeli, da so bile žrtve napada pripadniki revolucionarne straže. Sinoči je pa v Teheranu vojaško letalo obkrožilo mesto in zbudilo prebivalce baje zato, ker je nekdo poročal, da je v bližini Homeinijeve rezidence neznan helikopter. Helikopterska seveda ni bilo.

Ford Motor Co. tudi posluje z ogromno finančno izgubo!

DETROIT, Mich. — Predstavniki Ford Motor Co. so sporočili, da je ta druga največja ameriška izdelovalka avtomobilov poslovala z izgubo 164 milijonov dolarjev v zadnjem četrtletju. Poznavalci avtomobilske industrije niso pričakovali take izgube za družbo Ford.

Dejansko je bila Fordova izguba v tem četrtletju kar 473 milijonov dolarjev. Izven Združenih držav si je pa Ford prislužil kar 309 milijonov dolarjev. Brez tega uspeha v tujini bi bila Fordova izguba slična tisti, ki jo je utrpela Chrysler Corp.

Predstavniki Forda so tudi priznali, da se bodo te izgube nadaljevale tekom leta in da je težko predvidevati, kdaj se bodo finančne razmere izboljšale.

(Dalje prihodnjič)

Iz Clevelanda in okolice

KOROTAN vabi—

Pevski zbor Korotan bo priredil svoj pomladanski koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju v soboto, 3. maja, ob 7.30 zvečer. Vstopnice so po \$3.50 in se dobe pri članih zbora, napredaj bodo tudi pri vходу na večer koncerta.

Raznašalca iščemo—

Uprava Ameriške Domovine išče raznašalca za okolico E. 179 St. do E. 185 St. (Brian Ave., Brazil Rd., East Park, Edgerton, Harland, Neff Rd. in Schenely Ave.).

Prav tako iščemo raznašalca za okolico Neff Rd., Shawnee, Kewanee, Mohican, Chickasaw, Underwood, E. 197 St. in E. 200 St.

Oglasite se v upravi AD na 6117 St. Clair ali pa kličite tel. 431-0628.

Slovenska družinska maša—

V nedeljo, 4. maja, bo v cerkvi Marije Vnebovzete v Collinwoodu ob 10.30 dopoldne slovenska družinska maša.

Skupno sv. obhajilo—

Oltarno društvo pri cerkvi sv. Vida bo imelo svoje mesečno skupno sv. obhajilo v nedeljo, 4. maja pri sv. maši ob 8. uri zjutraj, popoldne ob 1.30 pa redni sestanek v društveni sobi fare sv. Vida. Vse članice so vabljene.

Srebrna poroka—

G. Frank in ga. Anica Chemas bosta praznovala 25. obletnico poroke jutri, v četrtek, 1. maja. Darovala sta v ta namen \$20 v tiskovni sklad Ameriške Domovine. Presečila sta se ob 6612 St. Clair Ave. na 1025 E. 62 St. Srebrnoporočencema iskrene čestitke in ves božji blagoslov na nadaljnji skupni poti!

Praznovanje obletnice—

V nedeljo, 4. maja, bo praznovala Podružnica št. 41 Slovenske ženske zveze svojo 50-letnico obstoja s sv. mašo v cerkvi Marije Vnebovzete ob 10.30 dopoldne; nato pa z obedom v SDD na Waterloo Rd. Članice bodo počastile "Mati leta", ki je letos ga. Amelia Oswald. Vstopnice so še na razpolago in lahko pokličite Val Fortuna na 531-5191 ali pa Cecilijo Wolf na 261-0436.

Rojstni dan—

Danes praznuje svoj 91. rojstni dan ga. Louise Cebular. Njena družina jo je presenetila s posebno zabavo. Ga. Cebular ima 5 otrok, 13 vnukov in 14 pravnukov. Narodna je na naš list več kot 60 let. Čestitamo in ji želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let!

Okreva na domu—

Znani rojak John Alden (Alič) se je vrnil domov iz bolnice. Pred dobrim mesecem ga je zadela srčna kap. Okreva na domu na 253 E. 151 St. v Clevelandu.

VREME

Oblačno danes z možnostjo najvišjih krajevnih neviht. Najvišja temperatura okoli 58 F. Delno oblačno jutri in nekaj toplejše. Najvišja temperatura okoli 63 F.

Jugoslavija bliže Evropi

Vojski pa načeljuje minister za narodno obrambo srbski general Nikola Ljubičić.

Izgleda, da je danes v zveznem merilu najbolj odsotna le Slovenija. V partijskem merilu sicer še vedno zavzema vidno vlogo Stane Dolanc, nikakor pa ne prvih uradnih mest. Po Kardeljevi smrti je prav tega slovenske prisotnosti v zveznem merilu nekoliko upadla. Je to znamenje novih premikov?

Nova stvarnost v državnem oz. političnem vodstvu Jugoslavije je torej že v pripravi. Razmerja med posameznimi silami in republikami so sicer ustaljena, čeprav prej omejene odsotnosti ne morejo zadovoljevati.

Vsekakor pa je dejstvo, da je sedaj SFRJ prav tako aktivna na zunanje-političnem področju brez ozira na svoj trenutni poseben položaj. Sovjetski napad na Afganistan je v prvem trenutku sicer sprožil vrsto varnostnih ukrepov in pobud Jugoslovanske diplomacije je medtem

zelo aktivno posegala na evropsko področje.

Njeni vidni predstavniki so obiskali glavne evropske prestolnice. Od Bonna do Vzhodnega Berlina, od Moskve do Pariza. V OZN je Jugoslavija zavzela jasno stališče v obsodbi Sovjetske zveze zaradi Afganistana. Na drugi strani pa je vseeno hotela ohraniti nekako zmerno zadržanost in to iz razumljivih razlogov.

Iskanje novih prijemov je zato tudi za SFRJ velike važnosti. Znano je, da se Jugoslavija že leta trudi, da bi bolj in bolj ovrednotila svoje odnose z novo evropsko stvarnostjo. V ta namen je imela tudi svoje stalno odposlansvo pri Evropski gospodarski skupnosti v Bruslju.

Naslonitev na EGS je za Jugoslavijo izredne važnosti. Pomeni ji seveda odprtje zlati ekonomskih izmenjav in ugodnosti, še posebej po podpisu Osimskih sporazumov z Italijo.

V tem sklopu moramo zato razumeti veliki pomen, ki ga

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 ST. CLAIR AVE. — 431-0628 — Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec — Owner, Publisher

Dr. Rudolph M. Susel — Editor

Published Mon., Wed., Fri., except holidays and 1st 2 weeks in July

NAROČNINA:

Združene države:

\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece

Kanada in dežele izven Združenih držav:

\$40.00 na leto; \$25.00 za pol leta; \$15.00 za 3 mesece

Petkova izdaja: \$10.00 na leto; Kanada in dežele izven

Združenih držav: \$15.00 na leto.

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$40.00 per year; \$25.00 for 6 months; \$15.00 for three months

Fridays only: \$10 per year—Canada and Foreign: \$15 a year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

No. 51 Wed., April 30, 1980

Ob 200-letnici rojstva Jerneja Kopitarja

Oddelki za slovanske jezike štirih ameriških univerz, Northwestern, Columbia, University of Illinois, in University of Chicago, prirejajo 14.-15. maja letos spominski simpozij, posvečen dvestoletnici rojstva velikega slovenskega slavista, Jerneja Kopitarja (1780-1844). Mednarodni simpozij pod geslom: *TO HONOR JERNEJ KOPITAR*, je finančno podprla največja ameriška zvezna kulturna ustanova NATIONAL ENDOWMENT FOR THE HUMANITIES, vršil se bo na Northwestern University v Evanstonu (Ill.), pod pokroviteljstvom omenjenih štirih univerz. Na programu so predavanja vodilnih znanstvenikov specializovanih, ki se ukvarjajo s preučevanjem zgodovine slavistike, ameriških, slovenskih in srbskih iz Jugoslavije, in od drugod. Program konference objavljamo na drugem mestu.

V posvetitvi spomina na življenjsko delo Jerneja Kopitarja objavljamo spominski članek dr. R. L. Lenčka, profesorja slovanskih jezikov na Kolumbijski univerzi, o Kopitarju — posredniku med Vzhodom in Zahodom.

JERNEJ KOPITAR — POSREDNIK MED VZHODOM IN ZAHODOM

Osebnosti, ki so se zavesti no iztrgale iz ožine domače stvarnosti, se nad vsemi domačimi obzorji vsidrale v svetovne kulturne tokove, in s svojim delom plodile širše kulturne ravnine, a jih pri vsem tem tujina ni pogotila, so pri malih narodih gotovo maloštevilne, a prav zato zanje reprezentativnejše.

Takih osebnosti med Slovenci ni bilo dosti. V slovetstvu poznamo za čas do pred sto leti pavzaprav le dve: Primoža Trubarja in Jerneja Kopitarja. Oba sta s svojim delovanjem v tujini — Trubar predvsem v Urachu, Kopitar na Dunaju — vstopila v kulturni tok svojega časa, ga napeljevala iz tujine domov na Slovensko, in usmerjala še dalje na Balkan: Trubar protestantsko zavzetost za nove književnosti, Kopitar znanstveno jezikoslovno romantiko. In če je šlo vplivno poslanstvo Trubarja samo v eno smer, od Zahoda proti Vzhodu, je Kopitar na Dunaju bil več kot četrto stoletja pravi transformator med obema poloma tedanjega sveta, ki sta si bila tedaj še dokaj tuja. Prav Kopitarjeva osebnost prvič v naši preteklosti simbolično pooseblja poslanstvo, ki ga s širšega kulturno-političnega gledanja prevzema obrobni slovenski narod pol drugega milijona ljudi med Vzhodom in Zahodom.

Letos poteka 150 let, odkar se je Jernej Kopitar — za Čehom Josefom Dobrovským gotovo najpomembnejši med utemeljitelji slovanske filologije — na Dunaju seznanil s Srbom Vukom Stefanovićem Karadžićem in ga priregnul v svoje slovstveno-kulturne načrte. Postal je njegov pobudnik, učitelj in pomočnik. Če danes Vuka

prištevamo med najpomembnejše južnoslovanske filologe in če nam velja za ustvaritelja modernega srbsko-hrvatskega književnega jezika, je to Vuk postal po zaslugi Slovenca Jerneja Kopitarja. In v nasprotni smeri: Če skušamo razumeti, odkod po zahodni Evropi zanimanje za južne Slovane, njihovo kulturo, še zlasti za njihovo narodno epiko, zanimanje, ki ima svoje začetke v Goetheju in Herderju, se srečamo zopet z Jernejem Kopitarjem, ki je iz dunajske dvorne knjižnice prvi sistematično propagiral srbsko narodno pesem in v znanstvenih poročilih k Vukovim zbirkam širil njihovo slavo v svetu.

Ko je Jernej Kopitar odšel iz Zoisovega razsvetljenskega kroga v Ljubljani — bilo je to leta 1803 — se je na Dunaju njegov svet na široko razmahnil. Z Zoisovo pomočjo, a še bolj na lastno pest, si osemindvajsetletni Kopitar tedaj razpredel široko mrežo osebnih poznanstev z nekaterimi najvidnejšimi predstavniki kulturnega ustvarjanja na vzhodu in zahodu. V tem času Kopitar dozoreva v izrazitega romantika — filologa, ki mu je narodna pesem najvišja estetska vrednota. Veruje vanjo kot v mit, čudežno stvaritev božanskega pevca - naroda. Tako v istem času veruje v narodno pesem Goethe, Herder, Brentano in brata Grimm in to vero deli z njimi tudi Kopitar. Pod Goethejevim in Herderjevim vplivom je njegovo oko uprto na vzhod, tja nekam v bližino zemlje, kjer je rastle Homerjeva pesem. Pod istim vplivom Kopitar sam išče in poizveduje za pesmijo, ki bi po svoji prvinskosti in pristnosti lahko tekmovala s Ho-

Program simpozija v spomin Jerneju Kopitarju

(1780 — 1980)

NORTHWESTERN UNIVERSITY
EVANSTON, ILL.

The Forum Room, Northwestern Library

Sreda, 14. maja 1980

7:00 — 9:00 zvečer

Otvoritev simpozija (dr. Henry R. Cooper, Northwestern Univ.). Predavata: dr. Radc L. Lencek (Columbia Univ.) in dr. Jože Pogačnik (Univerza v Novem Sadu).

Četrtek, 15. maja 1980

9:00 — 12:15 dopoldne

Predavajo: dr. Eric P. Hamp (The Univ. of Chicago), dr. Milan Fryšćak (New York Univ.), dr. Henry R. Cooper (Northwestern Univ.), dr. Kenneth E. Naylor (The Ohio State Univ.), in dr. Hanna Orzechowska (Univerza v Varšavi).

2:30 — 7:00 popoldne

Predavajo: dr. Pavle Ivič (Redni član Srbske akademije znanosti, Beograd), dr. Thomas Butler (Univ. of Wisconsin, Madison), dr. Biljana Sljivić-Simšić (Univ. of Illinois), dr. Olga Nedeljković (Univ. of Illinois), dr. Benjamin Stolz (Univ. of Michigan), dr. Jože Toporišič (Univerza v Ljubljani), dr. Sergio Bonazza (Univerza v Neaplju).

Vsi slovenski izobraženci vljudno vabljeni.
Vstopnine ni.

merjem. Zdaj je Kopitar izrazil in odločen zapadnjak, navdušen učenec nemške znanosti širokega evropskega racionalizma in daljnji predhodnik sodobnega iskanja vezi med srbsko-hrvatsko narodno epiko in homersko tradicijo.

V decembru 1813 je Jernej Kopitar odkril, kot pravimo, Vuka Karadžića. Kot uradni cenzor članka o padcu prve Karadžordževe Srbije Turkom v roke (1812), je spoznal sedem let mlajšega Vuka, ki je kot navdušen Srb napisal ta članek za neko dunajsko glasilo. Ko je Kopitar Vuka še osebno spoznal — in vemo, da ga je sam iskal na stanovanju — kot pristnega človeka iz ljudstva, ga je začel takoj povpraševati po srbskih narodnih pesmih. Vemo, da je Kopitar že prej iskal zvez, da bi dobil človeka, ki bi mu zapisoval srbsko narodno blago. Vemo tudi, da se je Kopitar sam od vsega začetka bivanja na Dunaju navduševal za srbsko narodno pesem. V Vuku je sedaj našel moža, ki je nosil v svojem spominu na stotine tega blaga. Po Kopitarjevih navodilih je Vuk začel zapisovati te in druge narodne pesmi in do februarja prihodnjega leta mu jih je že predložil v cenzuro za celo zbirko.

Navdušenje, s katerim je Kopitar spremljal priprave za tisk prve Vukove zbirke, je najlepše vidno iz korespondence in iz knjižnih napovedi, s katerimi je Kopitar pripravljali pot zbirki. Rojaka koma Županu in Zoisu v Ljubljano je najprej sporočil veselo novico o "pesmas narodnas", kot je zapisal v svoji makaronski latinščini, in v "Wiener Allgemeine Literaturzeitung" je napovedal: "V tisku je zbirka srbskih narodnih pesmi, ki bo gotovo presenetila ves literarni svet." S tem naznanilom je Kopitar že začel tudi s propagiranjem slave srbsko-hrvatske narodne poezije sploh. In da ne bi prevaril pričakovanj, se je nad vse tudi sam potrudil, da bi čim prej izšla Vukova zbirka in da bi bile v njej le res najlepše pesmi. Sam jih je zbral 108 in še ko je bila knjiga v tiskarni, je na vseh straneh opozarjal na njen izid. Zlasti mu je šlo za to,

da bi zanj zvedela tudi evropska literarna javnost. Dva nemška pesnika in nekega danskega slovstvenika — tako priča korespondenca — je zainteresiral za izdajo in ko je bil od julija 1814 do februarja 1815 na uradnem potovanju po zahodnoevropskih prestolicah, v glavnem v Parizu, tudi verjetno ni držal križem rok. Vukovo delo je bilo Kopitarjevo poslanstvo.

Po povratku na Dunaj je izšla Vukova "Mala prstonarodna slavensko-serbska pjevnica". Hotel ji je sam posvetiti obširno oceno, a dobro se je zavedal, da bi stvar le pridobila, če bi to delo opravil kak vidnejši znanstvenik tistega časa. Primernejšega človeka bi mu tedaj usoda ne mogla poslati na pot, kot mu ga je poslala v osebi kesselskega knjižničarja, znanega nemškega romantika — Jakoba Grimma, ki se je ta čas s svojim bratom Viljemom že proslavil s prvim zvezkom zbirke nemških pravljic, "Kinder und Hausmärchen". Kopitar je seznanil Vuka z Jakobom Grimmom in vsi trije so odslej ostali v plodnem stiku. Jakob Grimm je torej za "Wiener Allgemeine Literaturzeitung" napisal znano oceno Vukove prve zbirke, kar je bil za Goethejevo oznako in prevodom "Hasanaginice" drugi evropski glas o srbski epiki.

Kopitar je med tem znova nagovarjal Vuka k zapisovanju in to k vestnejšemu zapisovanju. Kopitarjeva znanstvena tankovestnost meri že na pravo današnje narodopisno kritičnost, s kakršno je treba obravnavati narodno blago. Kopitar je zahteval od Vuka pristnejših narodnih pesmi, kajti spoznal je, da Vukova roka popravlja narodni verz. Prvi med evropskimi poznavalci gradiva je Kopitar ugotovil, da so dotlej znane južnoslovanske narodne pesmi, na primer one v znanem Kačičevem "Razgovoru ugodnem", v Fortisovem "Viaggio in Dalmazia" in prve Vukove — nepristne, popravljenne in nategovane umetno pesemsko shematiko. Z novimi pesmimi je želel presenetiti svet in pokazati pravi obraz lepote, ki so jo na zahodu občudovali po "surogatnih" tekstih. Cisto go-

tovo je treba videti v tem iskanju pravega obraza južnoslovanske narodne epike narodopisno kritičnost, ki se ga daleč preko romantike že v začetek znanstveno-kritičnega narodopisja.

Istocasno ko Vuk nabira pesmi za drugo zbirko, pa Kopitar pripravlja nemški prevod cele prve Vukove "Pjesnarice". Ta prevod je dobesedni in filološko zanesljiv. Sredi leta 1815 ga pošlje z izvodom tiskane "Pjesnarice" samemu Goetheju, katerega bi rad tako povabil k nadaljnjim prevodom, ki bi v širšem literarnem svetu proslavili srbsko narodno pesem in Vukovo delo. Kot vemo, Goethe tega Kopitarjevega pričakovanja ni izpolnil.

Ko je v zgodnji jeseni 1815 Vuk prinesel iz Srema na Dunaj novo zbirko narodnih pesmi, je Kopitar že hitel, da jasno opozori na novo zbirko ter ji pridobi naročnikov. Nekaj dunajskih literarnih revij je prineslo napoved knjige in ko je že v novembru istega leta izšla druga Vukova "Pjesnarica", je Kopitar to pot sam napisal o njej obsežno poročilo tako spretno in s ta-

kim poznanjem predmeta, da so ga literarni zgodovinarji dolgo pripisovali Jakobu Grimmu. Kopitarjevo avtorstvo je bilo dokazano šele sto let kasneje.

Ta Kopitarjeva recenzija je bila prva temeljita študija o srbsko-hrvatski epiki. Napisana je bila s takšnim ne navadnim poznanjem predmeta, kakršnega je v tem času mogel imeti le Kopitar, ki se je s srbsko-hrvatsko narodno pesmijo pečal že od leta 1809. Kakor je iz te ocene razvidno, je bila namenjena le deloma Srbom, da bi budila med njimi ljubezen do novega knjižnega jezika in pesmi. Posvečena je bila predvsem evropskemu literarnemu svetu, da bi ga prepričala o enakovrednosti južnoslovanske narodne poezije z narodnimi pesmimi drugih narodov. Znanosti pa je prinašala sijajno nakazano misel o pogojih, sredi katerih je poganjala južnoslovanska epika, v čemer je Kopitar vsaj za sto let prehitel geografska in etnološka raziskovanja Srba Jovana Cvijića in Slovenca Matija Murka.

R. L. L.

Beseda iz naroda ...

Sinka so dobili!

MILWAUKEE, Wis. — Tomiju Rozina in njegovi ženi Janine roj. Sijan se je v ponedeljek, 21. aprila, rodil krepak sinko-prvorojenec, ki je razveselil svoje starše in vse domače. Tako sta France in Marica Rozina postala stara starša.

Vsem želimo zdravja in sreče ter izrekamo iskrene čestitke!

Iz newyorške prosvete

I "VODA"

Težko smo jih pričakovali. Lani niso prišli in smo jih pogrešali. Pisali smo jim, da pridejo, čeprav nam nič novega ne pokažejo. Naj bi ponovili eno ali drugo stvar... Zadovoljni bomo, da jih bomo zopet videli in slišali. Niso mogli priti. Letos so prišli. Dan je bil čudovito lep! In čudovito lepoto slovenske besede, petja in igre so nam dali naši mladi prijatelji, kanadski Slovenci.

Malo so zamudili in smo se že bali, da se jim je kaj med potjo pripetilo. Obred v cerkvi je bil že končan in prosvetarji so že napolnili dvorano. Vedeli so, kdo bo na sporedu, in so nestrpno čakali začetka. Naši mladi fantje so stali zunaj na cesti in uporno držali dva prostora za parkiranje. Vse je lahko, ako vsakdo ve, kaj mora storiti in to tudi stori!

Na srečo je bil pri roki profesor Nielsen. Nameraval je pokazati prosvetarjem med odmorom na svoji televiziji program, ki ga je dajala na Veliko nedeljo postaja CBS o velikonočnem obredu v naši cerkvi. Spremenili smo sporedu in dali to točko za uvod. Medtem so Kanadčani uredili oder in se pripravili, da nastopijo. Ko so ugasnili luči, je dvorana napeto čakala.

Njihov vodja Vilko Čekuta je mojster prvega reda. Izvirno besedilo je skrajšal in pobral iz njega najvažnejše stvari tako, da celota ni prav nič trpela, v besedilo je vtaknil pevške točke. Pesmi je sam zložil in uglasbila sta jih Silva in Marjan Kolarič, ki sta tudi spremljala z glasbo dogajanja na odru.

Pred mnogimi leti sem videl "Vodo" v Sloveniji. Zdi se mi, da je "Voda" v priredbi Vilka Čekute boljša in brez dvoma učinkovitejša. Cast Vilku Čekuti, Silvi in Marjanu Kolariču za nad vse uspele delo!

Iz neznatih pripomočkov naredi Čekuta duhovito scenerijo, iz tukaj rojenih slovenskih fantov in deklet naredi izvrstne igralce in pogumne pevce. Njihova slovenščina je boljša kakor tisti, ki so se rodili v Sloveniji in hodili tam v šole. Večkrat sem se vprašal, kako je kaj takega mogoče doseči.

Pred let je bil med nami ob obisku Kanadčanov gost iz Ljubljane. Nikakor ni mogel verjeti, da so ti mladi ljudje rojeni zunaj slovenske domovine in da je mnogi niso še nikoli videli. Kako je to mogoče? Odgovor je samo eden: velik idealizem, požrtvovalnost, predanost, neprecenljive žrtve voditelja in igralcev in končno čarovniška moč gosпода Čekute.

Se vedno jih vidim v duhu na odru: občinskega tajnika, ki je kos vsakemu poklicnemu igralcu, robata župana, prikupna gluha in jecljavca, nerodnega kmečkega fanta Tinčeta, prebrisanega Amerikanca in uradnega poštarja, čudoviti deklici Anko in Katrico, pohlevno županovo ženo in oholo odločno kmetico Hribarico. Čekuta je vsako vlogo zamislil, izdelal in izpeljal.

Zvedel sem, da bo arhitekt Kregar pisal o predstavi v Fairfieldu in strokovno ocenil igranje. Ker je on gotovo večji veščak na tem polju, bom pristavil samo še tole:

Newyorške prosvetarje je odlično igranje, petje in lepo izgovarjanje tako prevzelo, da so z dolgim ploskanjem pokazali svojo hvalbo in odobravanje.

Ker na urah ne pobiramo vstopnin, smo med odmorom pobirali prostovoljne prispevke za kritje stroškov potovanja naših dragih Kanadčanov.

Potem ko je bilo že vsega konec, in so se prvi prosvetarji začeli odpravljati domov, je stopil k meni starejši newyorški Slovenec, ki je že

več let v pokoju in ki prav gotovo ne živi v izobilju materialnih sredstev in denarja, ter mi rekel:

"Saj sem že dal, ko ste pobirali. Toda tile fantje in dekleta so igrali in peli tako lepo, da sva z ženo razumela vsako besedo, tudi peto. Vzemite še teh pet dolarjev. Več ne morem dati, toda ta skupina zasluži, da jo podpremo vsi po svojih močeh."

Ali naj kaj pristavim?...

Ko bi bili vsi Slovenci v Ameriki in Kanadi taki, kakor je ta mož, bi slovenska stvar še dolgo živela v Ameriki.

II

V torek, 22. t. m., smo sprejeli na letališču Kennedy novega župnika naše cerkve p. Roberta Mazovca. Od dolge vožnje in neprespance noči je bil tako utrujen, da smo ga naglani spat in p. Richard ga je odpeljal v župnišče.

Zvedeli smo, da bo naš sedanjí župnik p. Richard Rogan prevzel faro sv. Stefana v Chicagu in dobil za pomočnika p. Bena Korbiča. Fari sv. Stefana se obeta lepa bodočnost. Oba gospoda sta vneta pospeševalca slovenskih obredov in slovenskih tradicij.

P. Robert bo prevzel faro 8. maja. Dva dni zatem, 10. maja, bo farni dan in na tem dnevu se bomo poslovili od sedanjega župnika p. Richarda in sprejeli v svojo sredo novega župnika p. Roberta.

Zdaj je prilika, da pokažemo, da ni samo dovolj biti za faro, ampak tudi s faro živeti in farno cerkev obiskovati.

III

Tistim, ki še vedno nosijo v srcu pokojnega nadškofa Sheena, veljajo te-le besede: Njegova najbolj priljubljena pesem je bila:

Lovely Lady dressed
in blue —
teach me how to pray.
God was just your
little Boy —
and you know the way.

Jaz sem to prevedel:
Ljubka Gospa v modri
obleki —
pouč me, kako moliti.
Bog je bil tvoj mali Sinko —
in ti veš, kako storiti.

Dr. Z. Kalan

IZ NAŠIH VRST

Toronto, Ont. — Spoštovani g. urednik! Hvala za opomin, da nam poteče naročnina za A.D. Zato prilagamo ček za eno leto, kar je več naj bo v podporo listu. Z lepimi pozdravi!

Družina J. Platnar

Athens, N.Y. — Prilagam vam naročnino za leto 1980. List prejemam letos še kar v redu in mislim, da so se izgubili samo 3 izdavi v letošnjem letu in ti v začetku leta. S spoštovanjem!

Peter Gerkman

Pittsburgh, Pa. — Pošiljam vi nakazilo za \$30 za obnovo naročnine za nadaljnje leto! Ostanek je dar listu. Za lepo branje se zahvaljujem vsem pri uredništvu ter vsem pisnikom! Vse skupaj pa najlepše pozdravljam, kakor tudi bralce in rojake. Ostanite srečni!

Maria in Louise Slaipah

Chicago, Ill. — Spoštovano uredništvo Ameriške Domovine! Ker še ne vem, če bom doma, ko mi bo potekla naročnina, zato vam že vnaprej pošiljam ček. Želim vam vsi srečo v izdajanju Ameriške Domovine!

Metoda Fischinger

KANADSKA DOMOVINA

Iz slovenskega Toronta

"Voda" v Slovenskem domu

Navadno v Slovenskem domu ne teče voda. Pri roki imajo kaj bolj močnega, v kaki lepši barvi. Zadnje soboto, 12. aprila 1980, je pa "pritekla" voda v dom. "Napeljal" so jo igralci Slovenskega gledališča, pod spretnim vodstvom g. Vilkota Čekuta, ki že 25 let vodi to gledališče, vzgaja v njem mlade in starejše igralce, ne samo kot igralce, da znajo stopiti pred publiko in na odru lepo izgovarjati slovenski jezik. S tem delom v igralcih tudi gradi slovensko zavest in ljubezen do slovenskega izvora. Med slovenskim občinstvom v Torontu pa vzdržuje tradicijo slovenskega dramskega udejstvovanja. Tako g. V. Čekuta letos zaključuje že 25. sezono igranja, dela in prizadevanja, vse iz ljubezni do slovenstva.

Za to sezono je Slovensko gledališče postavilo na oder Slovenskega doma ljudsko komedijo s petjem, ki jo je napisal Jože Vombberger in ji dal naslov: VODA.

Dramatik Jože Vombberger živi v Argentini in je za to priložnost napisal nekaj misli in podatkov o nastanku te komedije, ki je bila ponovno igrana na slovenskih odrih in je vedno žela samo uspehe, privabljal obliko smeja in zdravega razvedrila. Tako je bilo tudi v soboto v Slovenskem domu.

Čprav je bilo malo oglaševano in se je zdelo, da je komaj znano, se je v dvorani doma zbralo kar lepo število gledalcev. Drugi dan namreč, v nedeljo, 13. aprila, je bila igra ponovljena v dvorani Brezmadežne s čudodelno svetinjo. Prišla je tudi v dvorano Marije Pomagaj in sicer 27. aprila 1980, zvečer.

Kakor je povedalo vabilo (gledališče list), je Slovensko gledališče pripravilo "Vodo" na pobudo Lige slovenskih Amerikancev, Inc. Odersko priredbo je imel na skrbi g. Vilko Čekuta. Enako tudi besedilo za glasbene vložke in režijo. Glasbeno opremo pa sta pripravila in izvajala Silvija in Marjan Kolarič. Igranje, petje in glasba, vse je pokazalo, da je bilo v prireditvi vložnega obilo truda, mnogo ljubezni do slovenske besede in izgovarjave.

Nastopili so: Janez Mesec, Marjanca Kuk, Slavica Ficko, Lojzka Babič, Steve Vinčec, Pavel Antolin, Andrej Strazar, Nevenka Stajan, Janez Križan, Stavko Bajc, Marko Por, Tone Črepinšek, Ema Dolinar, Betty Dolinar, Anica Demšar, Helena Strazar, Pavel in Jenni Kolarič.

Posebnost tega dramskega nastopa je brez dvoma v tem, da so vsi igralci rojeni izven Slovenije. Sloveščine so se učili pri očetu in materi, v slovenski šoli, v slovenski cerkvi in so jo slišali na slovenskih prireditvah. Toda vse to jim je dalo samo nekako podlago, na katero je mogel graditi g. V. Čekuta, ko je igralce poučeval in so gradili sami, ko so ga ubogali in se učili.

Tako je Slovensko gledališče postalo tudi šola slovenskega jezika. Zapisati smem, da je bil uspeh te šole nad vse zadovoljiv. Jezik so obvladali tako, da jim je moglo občinstvo — staro in mlado — slediti z užitkom.

Ne mislim opisovati posamezne igranje in njih kreacije. Režiser pozna ljudi in je res izbral samo take, da je iz njih mogel ustvariti odgovarjajoče karakterje. Videli smo lahko, da je med našimi mladimi mnogo igralskih talentov in to res dobrih.

Skoda, da Slovenski dom nima oderskih naprav, zato se v njem igra težje pripravi in izvede, ker je vse zasilno in ne dovolj prostorno. Igralec

Ob 35-letnici komunistične diktature

II.

Kakšne gospodarske reforme bi bile potrebne v Sloveniji?

Gospodarska politika bi morala biti predvsem pozitivna in ne negativna. Gotovi kritiki so mnenja namreč, da bi bilo potreba odpraviti celo vrsto postopkov, zakonov, gospodarskih oblik itd. Demokratska pozitivna gospodarska politika bi bila predvsem v tem, da se energično pospešujejo panoge, ki so bile celih 35 let zapostavljene in zavirane.

Na prvem mestu je to svoboden kmet in rokodelc. Ta dva sektorja sta trpela največje krivice in zapostavljanja. Kmetom je treba zmanjšati davke in razne druge davke, jim omogočiti cenene kredite za stroje in meliorizacijo zemlje, dovoliti nakup dodatne zemlje tudi do 100 ha in to predvsem v gorskih predelih, zboljšati lokalne ceste in slično.

Slovenski kmet je bil tako zanemarjen, da se je njegovo število skrčilo na približno 20% od vsega prebivalstva. Veliko hribovskih vasi je bilo popolnoma opuščeni, čeprav bi nudile obstoj vsaj pod pametnimi pogoji. Ne pozabimo, da so hribovske vasi velike važnosti za Slovence, ne samo med kako vojno (gverila), ampak tudi radi zdravega prebivalstva. Veliko dobrih Slovencev, morda najboljših, je prišlo prav iz hribovskih vasi.

Rokodelcem, malim tovarnarjem, trgovcem v domači in zunanji trgovini, bi bilo treba dati svobodne roke in kredite, da delujejo v skladu z gospodarsko politiko, ki jo bo določila republika Slovenija, ta politika bi morala izražati celokupen naroden interes. Jasno pa je, da bodo morali vsi ti podjetniki plačevati primerne davke.

Kaj pa samoupravna podjetja, kakršna jih imajo v današnji Sloveniji. Naj pokažejo, če znajo živeti brez privilegijev, ki jih imajo sedaj na vsakem koraku. V drugih državah je tudi več državnih podjetij; v Franciji na primer Renault. Toda oblast je zelo previdna, da jim daje iste možnosti, kot jih imajo privatna podjetja in nič več.

Demokratsko združništvo bi moralo biti tudi bolj razvito, kajti ta gospodarska oblika bo morda rešila veliko gospodarskih, socialnih in političnih problemov, ki obstojajo danes na svetu. V Franciji, Španiji in Angliji za družni sektor gospodarstva raste najhitreje.

Ker je združništvo najbolj človeško, uravnovešena in organizirana rešitev gospodarskega udejstvovanja, ga kritizirajo tako komunisti kot skrajno desničarski kapitalisti. Morda je ta kritika obeh eks-

rabi prostora, da se more razviti, da ne postane deklamator, ki stoji na mestu.

Kljub majhnemu igralnemu prostoru pa so režiser in igralci dobro reševali zadevo in je končno le "pritekla voda", ki so jo vsi tako v Suhem dolu in oni v dvorani s hvaležnostjo sprejeli. Aplavz iz dvorane je sproti spremeljal igralce in jim dopovedoval, da so uspeli. Občinstvo je bilo vsem hvaležno za prijeten večer. Da bi nas kmalu spet povabili!

Por.

tremov znak, da je demokratično združništvo najbolj zdrava oblika gospodarskega življenja.

Vsa ta razglabljanja so do gotove mere teoretična. Ena stvar je gotova, ko bo v Sloveniji ponovno zasijala politična svoboda in bodo imeli pluralističen političen sistem, potem bodo obstajale najmanj štiri stranke: liberalna, krščansko-demokratska, socialistična in komunistična. Na periodičnih (vsakih 4 ali 5 let) volitvah bo vsaka stranka predložila svoj gospodarski in politični program.

Tista, ki bo izvoljena, bo izvajala svojega. Edino tak sistem je pravičen, pravilen in končno najbolj uspešen. Jasen dokaz temu je, da so prav zahodne demokracije svobodne in tudi gospodarsko najbolj uspešne.

Predno zaključim, bi se dotaknil še verjetno najbolj perečega problema, ki obstoja danes v Sloveniji in ki je neposredna posledica komunistične diktature.

Leta 1978 je bilo v Sloveniji okoli 30.000 rojstev, smrti pa približno 18.000; dejanski narastek prebivalstva torej 12.000 na leto.

Istočasno sodijo, da je bilo leta 1978 okrog 20.000 splavov. To je žalostna bilanca in to predvsem zato, ker v Sloveniji primanjkuje delovne sile. Vsako leto se priseli v Slovenijo 5.000 do 10.000 ljudi iz južnih predelov Jugoslavije. Vsi izgledi so, da se bo Slovenija še naprej gospodarsko razvijala, zaradi svojega gospodarskega in politično-strateškega položaja in zaradi izredne pridonosti slovenskega človeka.

V manj kot 100 letih bo gospodarski razvoj verjetno dosegel tako stopnjo, da bo omogočal življenje v Sloveniji 200 ljudem na kv. kilometer. To je približno še enkrat več kot sedaj, toda še daleč pod gostoto, ki jo imajo Holandska, Anglija, Belgija, Švica ali Zahodna Nemčija.

Lahko mirno rečemo (jasno, če ne bo atomske vojne), da bo imela Slovenija čez 100 let vsaj 4 milijone prebivalcev. Vprašanje je, koliko teh bo slovenskega rodu? Če bo komunistična diktatura nadaljevala s svojo dosedanjim politiko, potem se je bati za Slovenijo. Samo nekaj misli!

Nujno bi morali zmanjšati splave vsaj na polovico. (Lepše bi bilo, ako bi jih popolnoma odpravili! Ur.) Skoraj ena tretjina ljudi je v Sloveniji samskih. Z visokim samskim davkom, ki naj bi ga uvedla država, bi se jih verjetno vsaj nekaj odločilo, da si ustvarijo družine.

Stanovanjska politika bi morala upoštevati in poma-

gati družinam. Jasno je, da samo z večanjem naravnega prirastka niso rešeni vsi problemi. Mladino je treba tako vzgojiti, da ne bo le materialistična in letala, ko odraste, v Nemčijo ali Švico, samo da zasluži nekaj dolarjev več.

Bilanca 35 let vlade komunistične stranke v Sloveniji je zelo žalostna in to predvsem na moralnem polju. Komunisti so si nadeli naloge, da bodo vzgojili iz mladine nekake socialno usmerjene ljudi, ki odklanjajo vero. Kar se materializma tiče, so uspeli, kar se socialnega dela tiče, je pa popoln polom.

To opažamo skoraj pri vseh novih emigrantih v Kanadi. Gospodarsko so uspešni, za kako skupno slovensko delo, pa naj bo pobarvano kakorkoli že, nimajo nobenega smisla.

Edino kar nam preostane, je, da prosimo Boga, da slovenski narod osvobodijo komunistične diktature, ki kvari in zastruplja slovenski narod. Danes se bi dalo še kaj rešiti, čez nekaj let bo morda prepozno. Ne pozabimo, celo močni rimski imperij je propadel in to zaradi pokvarjenosti njenih državljanov.

T.S.

Frank Stroj in umrl

GIRARD, O. — V torek, 15. aprila, je v Splošni bolnišnici v mestu St. Catherine's, Ont., umrl nenadoma slovenski rojak Frank Stroj, v starosti 65 let.

Rojen je bil 14. novembra 1914 v vasi Dobrava pri Dobruhi na Dolenjskem, Slovenija, od koder je prišel v Kanado po drugi svetovni vojni, v letu 1948. Zaposlen je bil pri Mestni upravi v mestu Timmins, Ont.

Frank Stroj in je bil poročen z Anno rojeno Seljak. Za njim žalujejo poleg žene še dve hčerki Anny in Lidija Stroj in, v domovini pa sestra Sinezijska Stroj in ter ostali sorodniki.

Pogreb je bil v petek, 18. aprila, s sv. mašo v cerkvi sv. Julijane. Položen je bil k večnemu počitku na pokopališču Viktorija v St. Catherine's, Ont.

Pokojnemu Franku naj bo lahka kanadska gruda!

Stanley Selak

ISK RICE

Od mnogih odklik, ki jih navadno imajo veliki ljudje, je prva — humanizem.

Vladimir Nazor

PREDSEDNIK CARTER GOVORI PREDSTAVNIKOM AMERIŠKIH BRATSKIH ORGANIZACIJ

V petek 11. aprila 1980, se je predsednik Carter sestel z nad 250 predstavnikov ameriških bratskih organizacij in predstavnikov narodnostnih skupin.

V naslednjem podajamo glavne misli iz govora predsednika Carterja:

Najbolj zanimiv vidik biti predsednik je iz pozicije predsednika v Beli hiši pogledati, kako različne je ameriško ljudstvo, kako se različne ena naselbina od druge in kako različno se odraža družinsko življenje ene etnične skupine od druge, kako različne so ameriške zvezne države in kako se je istočasno v doli petih ali šestih generacij — ali celo v času nekaj let — to različno ameriško ljudstvo spojilo v močno državno skupnost.

Imam probleme in priložnosti, da moram vsak dan — čestokrat vsako uro — odločati v domačih zadevah in ukrepati v naših odnosih s tujimi državami. Svoje odločitve v domačih zadevah opiram na izkušnje v lastnem družinskem življenju; raznolikost ameriškega ljudstva, ki ji ni primere na svetu, pa mi ogromno pomaga pri odločitvah v zunanji politiki, kajti vse narodnostne skupine v tej deželi so tesno povezane s priateljstvom in ljubeznijo do svojih narodnih sorojakov v rojstni domovini.

Vaš obisk Bele hiše kot predstavniki bratskih organizacij, je meni osebno v veliko oporo, ker me spominja na pretekle izkušnje našega ljudstva. Vi osebno, ali vaše družine, vključno moja, ali vaši predniki, ko so prišli v Ameriko, so se počutili odtujeni, morila jih je osamljenost in skrb za bodočnost; močno so se počutili še navezane na rojstno domovino, pričakovali pa so pomoči in razumevanja v tujem svetu. Brez ozira kako vplivna in ugodna je bila poprej družina v domačem kraju, ko so prišli v to deželo, so se morali živjeti v novo okolje: tukajšnji način življenja, kako govoriti, kako voliti, kako se sporazumeti s tujimi sosedi, ko so bili navajeni v rojstni domovini živeti samo med sebi enakimi rojaki.

Ta prehod od novega, neizkušenega naseljenca k samozavestnemu in delavnemu ameriškemu državljanu so čestokrat pomagale utreti bratske organizacije, ker so jih razumeli in so člani bratskih organizacij morali premagati enake težave ob prihodu v novo domovino.

Narodnostne skupine v naši deželi so v svojih naselbinah uspešno pripomogle ohranjati reden tek družinskega življenja v naglo se razvijajoči Ameriki.

Naša dežela zopet preživlja hude preizkušnje, ki vsak dan polagajo na tehnično našo voljo in pogum in našo enotnost. Razumljivo, prva odgovornost je v vsakem posamezniku. Bistveni del našega javnega življenja je priznanje, da je vsak posameznik važna oseba, da ima vsak pravico misliti drugače kot drugi; vsak ima pravico govoriti, se izražati, potovati in verovati po svojem prepričanju, ne pa kakor bi drugi narekovali in kakor zahteva in odreja vlada.

Prvenstvene dolžnosti pa se vcepljajo v okviru družin. Moram priznati in pohvaliti, da je v naših narodnostnih naselbinah, ki so po razmeroma dolgi dobi še ostale dobro ohranjene, izrazito karakteristična njih ljubezen in spoštovanje vredne lege in složnega družinskega življenja. To smatram za zelo važno!

V dobrih družinah se vsi v družini naučijo legega sodelovanja, v nesebični medsebojni ljubezni se utrjuje požrtvovalnost. Otroci se naučijo spoštovati oblast očeta in matere in naučijo legega družinskega reda, četudi se morajo v okviru družine odreči svobodi lastnega odločanja. V dobrih družinah so spoštovani in ljubljani tudi stari starši, kar je v marsikateri ameriški družini že zastarela lepa lastnost. Pri tem se sponim starega izreka, da je oče lahko skrbel za 12 sinov, 12 sinov pa ni moglo poskrbeti za enega očeta.

Te lastnosti dobrih narodnostnih naselbin naj pametne vlade podpirajo in vzpodbujajo.

Globoko sem vam hvaležen za vaše delovanje v preteklosti za sedanje delovanje in še bolj za to, kar boste storili v bodočnosti. Zavedajmo se, da enake negotovosti, enaki sunkovi pretresi in nagle spremembe, ki so hudo prizadele prejšnje emigrante — mogoče tudi koga med vami — ko so prvič prišli v to deželo, se vsak dan dogajajo še sedaj. Zato me ne skrbi bodočnost naše dežele, kajti vsikdar, kadar je Amerika bila enotna in kadar se je vse ameriško ljudstvo združilo v skupno namenu, nismo nikdar v zgodovini naleteli na ovire, ki jih ne bi mogli premagati.

Vesti iz Slovenije

VISOKO — V Zadržnem domu na Visokem je bil občinski nastop folklornih skupin. Nastopilo je nad 200 folkloristov iz Podblice, Predvora, iz kranske "Save" in "Iskre", predstavila pa se je tudi domača mladinska in pionirska skupina. Prikazali so gorenjske, belokranjske in štajerske plesse.

V Sloveniji so umrli:

18. marca:
Hrastnik: Dora Halzer;
Ilirska Bistrica: Emil Volk;
Vransko: Hinko Novak;
Koper: Drago-Karel Škerlavaj;
Spodnji Hotič pri Litiji: Viktor Škofic.

19. marca:
Ljubljana: prof. dr. Ernest Hammer Schmidt, Anton Zorc, Marija Križman roj. Podbevšek, Viljem Muc, Albin Zupančič, Antonija Možina;
Celje: Darko Mihelič;
Bled: Tomaž Svetina;
Novo mesto: Anica Vidmar;
Notranje Gorice: Alojzij Kosič;
Kranj: Angela Vreček; Franciška Škerjanc;
Brestanica: Anton Terpinec;
Škofljica: Jožefa Turšič.

20. marca:
Ljubljana: Jelena Novak roj. Finžgar, Anton Čemažar, Jože Marnj;
Maribor: Ludvik Pinter;
Trbovlje: Jože Fakin;
Beričovo: Franciška Cerar roj. Jurič;
Martinja vas: Franciška Korelec roj. Barle, Pavščeva mama;
Dravljice: Franciška Mencej roj. Grum;
Zalec: Jože Zakonjšek.

21. marca:
Ljubljana: Marija Wajdi, Jožefa Valentič roj. Janus, France Srebot, Nedeljka Šlemic roj. Petrič, Vladi Rustia, Gabrijsela Leben roj. Kurečič, Zora Hočevar, Denis Boroje;
Kranj: Ivan Česnik;
Ribnica na Dolenjskem: Ivanka Nosan-Gvozdanovič;
Kovorje pri Trzicju: Janez Dežman.

Ameriška Domovina druži Slovence po vsem svetu!

CLEVELAND, O.

MALI OGLASI

FOR SALE

Ladies' accordion. Light blue and white pearl. 12 shifts. 777-4748.

(49-51)

MALI OGLASI

Beautiful House For Sale
Chesterland 8243 Merrie Lane. Take 306 to Mulberry, west to Lyman to Mary Lane. GAS HEAT! 4 bedrm split, 1 1/2 acre wooded lot, fireplace built-in, & micro oven, full basement, \$82,900. Transfer red owner will consider all offers. For appt., Elaine Bullock, 729-9258.

DOLORES C. KNOWLTON INC. REALTORS
729-1971

For your problem home: roof, porch, steps, paint (exterior, interior) call 881-0688 anytime. Estimates free.

Lady needed to do General Cleaning for home in Lyndhurst area. — 461-6176.

ACCORDION FOR SALE
Rare button box-type Chromatic accordion. Very old. Needs repairs. About \$600 or make offer. Call 271-3110 or 341-5926.

GENE'S UPHOLSTERING
Your neighborhood upholsterer with a complete line of fabrics & naugahyde. Stop in our shop or we will show samples in your home. 538 St. Clair Ave. 391-4694.

BASEMENT SALE
Kitchen utensils, dishes, drapes, linens, some furniture tools & misc. Th.-Fr.-Sa. a 1137 E. 172 St. in Cleveland.

STANOVANJE V NAJEM
Odda se novo, lepo stanovanje s 3 spalnicami in garažo v zidani hiši. Blizu sv. Krištine. Kličite 692-2831.

IZVRSTNA ENODRUŽINSKA

s 3 ali 4 spalnicami in veliko kuhinjo v Collinwoodu blizu cerkve Marije Vnebovzete, trgovin in šole. Moderni hiša, lahko je opremljena ali brez. Lepa klet, ograjen vrtni garaža za 1 1/2 avta. Samo resni kupci! Kličite 761-0258. Hišo morate ogledati!

OSKREBNICA IŠČEMO
Zakonski par. Slovenski dom na Holmes Ave. Pokličite go. Sophie Magayne na 943-0645.

15' year old 3 bedroom split. Huge carpeted family room. Gorgeous kitchen. Dining room. 1 1/2 baths. 2 car garage. Fruit trees in back yard. Walking distance to V.A. St. Joe's. Call Pete Popos. Location Realty 531-8788.

(51-52)

KANONIK J.J. OMAN:

25 let med clevelandskimi Slovenci

Po navadi pride poklic za duhovski stan že v mladih letih. Pri Simnovem Canu pa ni bilo tako. Ko je Can že imel 21 let, ni še prav nič slutil, da bo kdaj novo mašo pel. Sanjal pa je, kako bo nekoč vodil brzo bežečo lokomotivo preko minnesotskih in dakotskih planjav, ker je bil na to pot že usmerjen.

Kot triletnega vajenca za strojevoški poklic pa ga je nekega dne Gospod zagrabil za uho in ga zasukal v drugo smer. V glavo mu je šinila misel, da bi šel v šolo. S potrpežljivo dobrohotnostjo benediktinskega zavoda sv. Janeza Krstnika in z delno pomočjo staršev, ki so morali skrbeti še za deset drugih otrok, se je Janez vendarle dokopal do svojega zaželenega cilja, čeprav je bil ob koncu svojega šolanja čez glavo obložen z dolgovi, ki jih je še 15 let pozneje poplačeval.

To omenjam zato, da bi se nihče, ki se čuti poklicanega, četudi že v poznejših letih, ne izgovarjal: "Je prepozno!" ali pa: "Sem presiromašen!" Pogum in neustrašeno za ciljem, četudi ni pare v žepu!

Po dolgem trudu in precejšnjem naporu je končno vendarle napočil zaželeni 27. december 1911. Moji dobri starši so bili tedaj še zdravi in razumljivo, tudi zelo veseli. Mati je, odkar pomnim, vedno želela in molila, da bi postal eden njenih številnih otrok duhovnik.

Vsi člani naše družine, razen enega, ki je bil že oženjen in je bival na daljnem zahodu, in dveh, ki sta umrli, so se tisti veseli dan zopet zbrali na očetovem domu. Pet bratov je tvorilo pevski zbor, ki je pod vodstvom g. Frančiška Missie prepeval pri slovesni novi maši.

"Nekoliko bolj šibko je bilo petje," mi je po maši g. dr. Ivan Seliškar šepnil na uho. To sem tudi sam čutil. Toda šlo je le in ko smo prišli iz cerkve, se je zglasilo skoraj več sorodnikov, kakor je ljudi v Minnesoti. Nikdar se sorodstvo tako daleč ne raztegne kakor ravno ob novi maši. Do štiriindvajsetega kolena vsi trdijo, da so v sorodu. Vsi hočejo osebnega blagoslova in drugih pozornosti.

Minuli so božični prazniki, minula je nova maša in z njo vred tudi vsi hozana klici. Že drugi dan po novi maši sem prejel pismo te-le vsebine: "You are hereby appointed to be assistant to Rev. Bartholomew Ponikvar, at St Vitus church in Cleveland, O. Bring Your papers of ordination along and report for duty on Jan. 6th. The Rt. Rev. Bishop bids me to congratulate You on Your ordination to the priesthood and sends You his episcopal blessing. — Very sincerely yours in Christ, William Scullen, Chancellor." Kratko povedano, pomeni: Imenovan si za kaplana k Sv. Vidu in za pomočnika preč. g. Jerneju Ponikvarju. Glej, da boš 6. januarja na mestu!

To pismo me je znova nemalo pretreslo. Kaplan, to se sliši nekam resno. Ko pokazem pismo domačim, se je pričel veliki petek. Mati je tarnala in jokala, ker moram tako daleč od doma. Oče je resno predse gledal in molčal. Vsi ostali pa so se na videz kazali mirne, četudi se jim ni popolnoma posrečilo. Ali se spominjate, kako je bilo, ko ste se poslavljali od doma, od starega kraja? Tudi jaz sem se tedaj poslavljajal od "starega kraja".

Dne 3. januarja, takoj popoldne, so naložili mojo skromno prtljago na sani. Konji so že nestrpno čakali, ker je mraz še vedno hudo pritiskal. Se enkrat poljubim jokajočo mater, še enkrat stisnem očetu, bratom in sestram roko, potem se pa za vedno poslovim od očetove hiše, v kateri sem prebil srečno mladost.

Pot do najbližje železniške postaje se vleče kakih osem milj. Ob treh popoldne ima priti vlak. Na postajo smo še pravočasno dospeli.

"Vozni listek do Clevelanda, prosim!"

Železniški uradnik me je pogledal, kakor da me ni razumel, zato je ponovil:

"Do Clevelanda?"

"Da, prosim!"

"Pa si se daleč namenil?"

"Moram, ker me tja kliče dolžnost in predstojniki."

"Misliš, da boš tam zadovoljen?"

"Upam, da bom," odgovorim kratko. Ob takih prili-

kah človek navadno ni razpoložen za daljši razgovor.

"Želim ti mnogo sreče in uspeha!"

"Hvala lepa!"

"Vlak prihaja," me opozori brat France. In res se je v daljavi že videl val sivega dima, ki se je v mrazu valil iz lokomotive, bržeče preko ši-
ne planjave med njivami in travniki. V hipu je bil na postaji. Še zbogom in vlak se je začel pomikati proti St. Pavlu in Chicagu in Clevelandu.

Bilo mi je težko pri srcu, v oči mi je silila motna meglica, grlo pa je bilo tako suho, da sem komaj slino lovil.

(Se nadaljuje)

Za smeh

Vodnik vpraša rekruta: "Kaj naredi vojak, predno začne čistiti puško?"

"Pogleda številko puške, da ne bi slučajno začel čistiti tuje."

PRAZNOVANJE 65-LETNICE ustanovitve društva Kraljice Majnika št. 157 KSKJ Sheboygan, Wisc.

Sheboygan, Wis. — V soboto, 17. maja 1980, bo društvo Kraljice Majnika št. 157 K.S.K.J., Sheboygan, Wis., slovesno praznovalo 65. obletnico ustanovitve društva.

Sv. maša za žive in umrle članice bo ob 5. uri popoldne v cerkvi sv. Cirila in Metoda. Po maši sledi južina v cerkveni dvorani. Program bo kratek in ob tej priložnosti bodo počaščene članice, ki so že 50 let članice pri društvu in Jednoti. Nato bo družabna zabava in ples do polnoči.

Ob praznovanju obletnic se daje javno priznanje ustanoviteljicam. Od 12 članic, ki so bile ustanoviteljice našega lepega društva, sta še samo dve med nami in sicer: Johanna Suscha in Frances Ribich. Dajmo najlepše priznanje pionirkam, ki so imele toliko poguma, da so ustanovile naše društvo ter so s tem pokazale, da so bile dobre in skrbne matere, ki so imele v mislih tudi bodočnost svoje družine.

Društvo je ob tem času ponosno na celokupno članstvo, posebno pa na članice odbora, ki so skozi vsa ta leta tako uspešno vodile naše društvo. Imele ste veliko truda in skrbi ter ste delovale v medsebojni ljubezni za korist društva in Jednote. To je svetla luč ob naši društveni 65-letnici. Daj Bog, da bi se društveno delovanje vodilo po tej poti tudi v bodoče.

Sedaj pa vse goste, sočlane in sočlanice K.S.K.J. Jednote ter vse naše prijatelje, ki se nameravate udeležiti te naše slavnosti, prisrčno pozdravljamo in vam že v naprej kličemo dobrodošlico.

Pridite vsi, pripeljite tudi svoje prijatelje, da se skupaj poveselimo.

Odbor društva

ZAHVALA

1903

1980

MATIJA VLASIC

Zena in družina pokojnega Matije Vlasice se iskreno zahvaljujejo vsem častim duhovnikom fare sv. Stefana v Chicagu za vse obiske na domu, kakor tudi v bolnici, za molitve, sv. obhajilo in za sv. maše. Prisrčno se zahvaljujejo p. Vendelinu in g. L. Arku ter cerkvenemu pevskemu zboru za lepo petje ob krsti našega očeta in pri pogrebni maši.

Globoko smo hvaležni vsem, ki so našega draga prišli kropiti, za izraze sožalja, za cvetlice in karte ter darove za sv. maše ali v druge dobre namene. Lepa hvala še posebej vsem članom Društva Najsv. Imena, ki so prišli in skupaj molili rožni venec, kakor tudi g. Gabru st.

Zahvala gre vsem, ki so se udeležili pogreba in našega očeta spremili na pokopališče.

Hvala lepa p. Fortunatu, ki je prišel, da bi se poslovil od pokojnega zadnjikrat; p. Fortunat je bil prvi, ki nas je pozdravil v New Yorku pred 30 leti.

Prav lepa zahvala g. L. Leskovarju za oznanilo po radiu in g. Jelencu za članek v A.D.

Za časa pogrebne maše tukaj pri Sv. Stefanu so se očeta spomnili tudi v rojstni domovini, ko so mu zadnjikrat zvonili zvonovi pri domači fari, kateri kraj je naš oče strašno ljubil.

Tradicijo smo imeli pri Vlasicevih vsak februar, ko smo praznovali družinski praznik, očetov rojstni dan, obletnica poroke, god in sedaj še smrt. Tako bo ostal mesec februar zares pri Vlasicevih družinski in tradicionalni nikoli pozabljen mesec.

Zalujoci:

ANGELA — žena;

FRANC, STANKO z ženo Marijo, VINCENC z ženo Polly

— sinovi;

REZKA poročena MARČIČ, MARIJA poročena KRANJEC,

ANGELCA poročena BALAKAR — hčerke;

FERDINAND MARČIČ, BOGOMIR KRANJEC,

VIKTOR BALAKAR — zetje;

v Sloveniji brat in sestra.

Chicago, Ill. 30. aprila 1980.

ISKRICE

Slabo pri enakosti je to, da se želimo izenačiti samo s tistimi, ki so nad nami.

—Henry Beque

Ženska bi bila strašna, če bi jo narava naredila tako, kot jo aranžira moda.

—De Lespinasse

SOBOTA 2. MAJA 1980

KONCERT

SLOVENSKEGA PEVSKEGA ZBORA

KOROTAN

V SLOVENSKEM NARODNEM DOMU

6417 St. Clair Ave. — Začetek ob 7.30 zvečer

IGRAJO VESELI SLOVENC

Vstopnina \$3.50

NEW ENLARGED & REVISED EDITION!

SLOVENIAN INTERNATIONAL COOKBOOK

WOMEN'S GLORY - THE KITCHEN

To order, send \$6.00 including postage per copy to:

Slovenian Women's Union

431 N. Chicago Street — Joliet, Ill. 60432

Oglašujte v Ameriški Domovini!

Pokažite Ameriško Domovino prijateljem.

Pošljamo jo brezplačno na ogled!

LET YOUR LIFE INSURANCE WORK FOR YOU!

American Mutual has a new concept which combines your life insurance with an exciting new benefit program. This program includes low interest certificate loans, low interest mortgage loans, scholarships, social activities, and recreational facilities provided by one of the largest Slovenian Fraternal Associations in Ohio. For further information, just complete and mail the below coupon.

To: American Mutual Life Assoc.
6401 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103

My date of birth is

Name

Street

City..... State..... Zip.....

GRDINOVA POGREBNA ZAVODA

1053 East 62 St.

431-2063

17010 Lake Shore Blvd.

531-6306

GRDINOVA TRGOVINA S POHISTVOM

15301 Waterloo Road

531-1235

ČE SE SELITE

Izpolnite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

Cleveland, Ohio 44103

Moj novi naslov:

MOJE IME:

Moj stari naslov:

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO

"Poglej, tukaj v Ameriški Domovini je zopet oglaševanih nekaj prav poceni predmetov!"

"Tako priliko je treba izrabiti, da se prihrani nekaj dolarjev."

"Pomni, draga ženica, vsak cent se pozna, ki ga moreva prihraniti."

"Zato vsak dan preglejva Ameriško Domovino, ne samo novice in drugo berilo, ampak tudi oglase. Trgovec, ki oglašuje v Ameriški Domovini, je zanesljiv in pri njem kupujva."